

Medisinsk statistikk Del II
Forelesning 20 februar 2008
Korrelasjon

av
Stian Lydersen og Eirik Skogvoll

1

Innhold

- Kovarians og korrelasjon (5.6.1)
- Pearson's r (11.7)
- T-test og z-test for korrelasjonskoeffisient (11.8)
- Utvalgsstørrelse
- Rang-korrelasjon, Spearman's r_s (11.12)

2

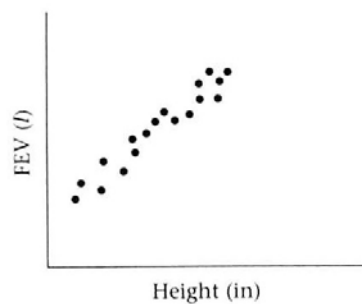
Korrelasjon

= sammenheng, samvariasjon
≠ kausalitet (årsak/virkning)

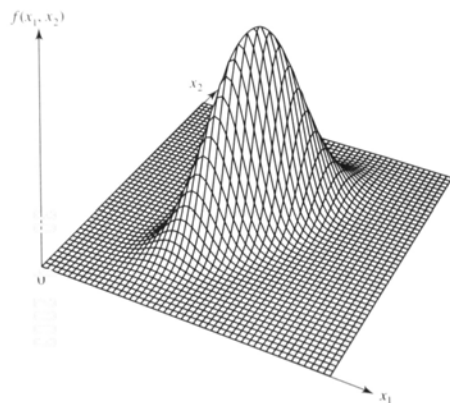
Hva skiller korrelasjon fra regresjon?

3

Eksempel: Fig. 5.16a

4

5

Kovarians

Def. 5.13 s 142 (5.12, s. 135 i 5th edition)

$$\text{Cov}(X, Y) = E[(X - \mu_X)(Y - \mu_Y)]$$

I klartekst ☺ :
"Forventningsverdien
til produktet
av avviket
for hhv. X og Y
fra sine respektive forventningsverdier"

6

Kovarians og uavhengighet

- Hvis X og Y er uavhengige, er $\text{cov}(X, Y) = 0$
- Omvendt gjelder ikke nødvendigvis!
- Men:
- Hvis (X, Y) er bivariat normalfordelt og $\text{cov}(X, Y) = 0$, så er X og Y uavhengige.

7

Kovarians og korrelasjon

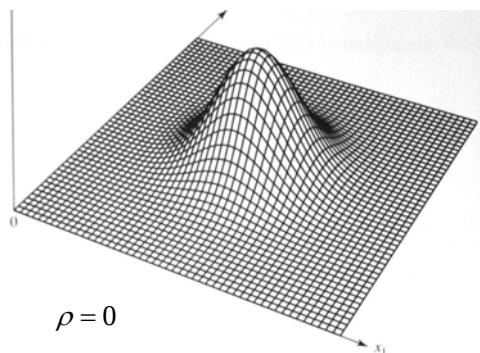
Problem med enhetene ...

- Hvis X og Y måler hhv. FEV (l) og høyde (m) får kovariansen enheten l*m (sml. med definisjon og enhet for varians)
- Løser dette ved å dividere med standardavvikene til X og Y

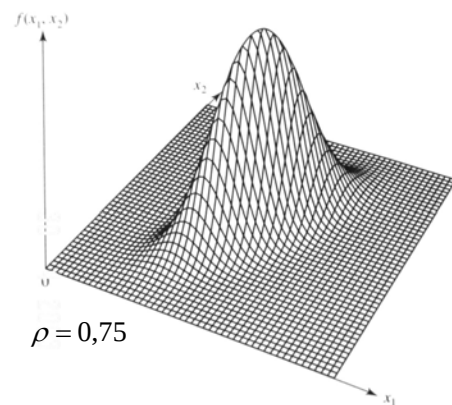
$$\text{Corr}(X, Y) = \rho = \frac{\text{Cov}(X, Y)}{\sigma_X \sigma_Y}$$

$$\rho \in (-1, 1)$$

8

9

10

Kovarians beregnet fra et utvalg
- empirisk kovarians:

Utvalgs-kovarians:

$$s_{xy} = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})$$

11

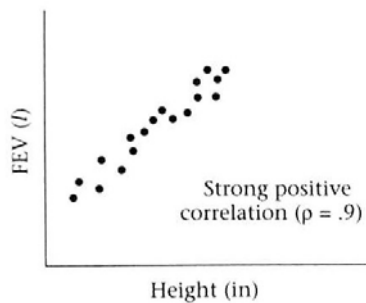
Korrelasjon beregnet fra et utvalg
- empirisk korrelasjon:
Pearson's r

$$r = \frac{s_{xy}}{s_x s_y}$$

$$r = \frac{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2} \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}}$$

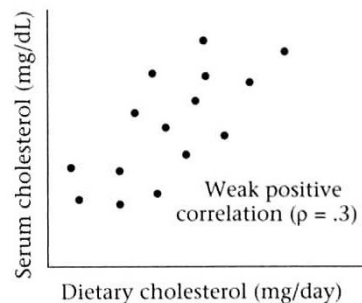
12

Eksempel: Fig. 5.16a

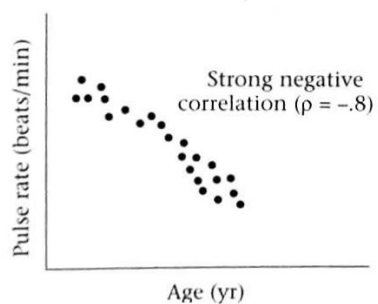
13

Eksempel: Fig. 5.16b

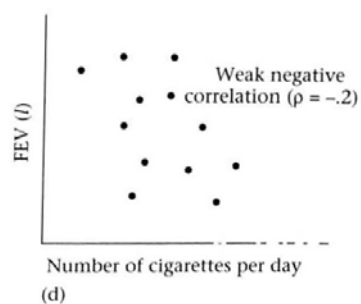
14

Eksempel: Fig. 5.16c

15

Eksempel: Fig. 5.16d

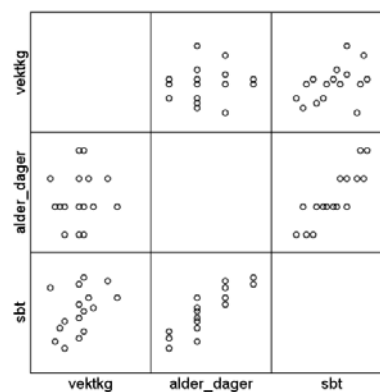
16

Korrelasjon - eksempel

	vektkg	vektkg	alder	sbt
1	135,00	3,83	3,00	89,00
2	120,00	3,40	4,00	90,00
3	100,00	2,84	3,00	83,00
4	105,00	2,98	2,00	77,00
5	130,00	3,69	4,00	92,00
6	125,00	3,54	5,00	98,00
7	125,00	3,54	2,00	82,00
8	105,00	2,98	3,00	85,00
9	120,00	3,40	5,00	96,00
10	90,00	2,55	4,00	95,00
11	120,00	3,40	2,00	80,00
12	95,00	2,69	3,00	79,00
13	120,00	3,40	3,00	86,00
14	150,00	4,25	4,00	97,00
15	160,00	4,54	3,00	92,00
16	125,00	3,54	3,00	88,00

Rosner
Table 11.9
s 511
(5th ed
table 11.7,
s. 468)

17

18

Korrelasjonsanalyse - bruk

- Screene "store mengder" data for sammenhenger - hva henger sammen med hva?
- Før inklusjon av prediktor-variable i evt. multipl regressjonsmodell - hvilke variable måler omtrent det samme?
- Alminnelig i psykologisk forskning - (spørreskjema f.eks.) hvilke egenskaper er korrelert?
→ *faktor-analyse, prinsipal komponent-analyse*

19

Korrelasjonsanalyse - misbruk

Bland, J. M , Altman, D. G.:
Statistical methods for assessing agreement
between two methods of clinical measurements
The Lancet, 8 Febr 1986, p 307-310

20

Rang-korrelasjon, Spearman's r_s

- Observasjonene ordnes i stigende rekkefølge
- Regn ut Pearson's korrelasjonskoeffisient for rangene (i)

Transformasjon:
 $X_i \xrightarrow{\text{ordnes}} X_{(i)}$

21

T-test for korrelasjonskoeffisient

(Rosner Eq. 11.20)

- Beregn Pearson's r
- Transformer denne til T :

$$T_{n-1} = \frac{\bar{x} - \mu}{\frac{s}{\sqrt{n}}} \text{ ...og i dette tilfelle}$$

$$T_{n-2} = \frac{r - 0}{\frac{\sqrt{1-r^2}}{\sqrt{n-2}}} = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} = \frac{r(\sqrt{n-2})}{\sqrt{1-r^2}}$$

22

Z-test for korrelasjonskoeffisient

(Rosner Eq. 11.21 – 11.22)

- Beregn Pearson's r
- Fisher's z-transformasjon gir en tilnærmet normalfordelt variabel, Z :

$$Z = \frac{1}{2} \ln \left(\frac{1+r}{1-r} \right)$$

Under H_0 ($\rho = \rho_0$) har Z forventningsverdi og varians

$$E(Z_0) = \frac{1}{2} \ln \left(\frac{1+\rho_0}{1-\rho_0} \right)$$

$$\text{Var}(Z_0) = \frac{1}{n-3}$$

23

Konfidensintervall for ρ

- (Rosner eq. 11.23)
- Utreknet Pearson's r_0 fra et utvalg med n observasjoner, bruker Fisher's Z -transformasjon

$$z_0 = \frac{1}{2} \ln \left(\frac{1+r_0}{1-r_0} \right)$$

$$95 \% \text{ CI for } Z = (z_1, z_2) = z_0 \pm \frac{z_{1-\frac{\alpha}{2}}}{\sqrt{n-3}}$$

$$95 \% \text{ CI for } \rho = (\rho_1, \rho_2) = \left(\frac{e^{2z_1} - 1}{e^{2z_1} + 1}, \frac{e^{2z_2} - 1}{e^{2z_2} + 1} \right)$$

24

Sammenlikning av to uavhengige korrelasjonskoeffisienter:
Fisher's z-test (Eqn 11.27)

$H_0: \rho_1 = \rho_2$ versus $\rho_1 \neq \rho_2$

Under H_0 så gjelder tilnærmet

$$\frac{z_1 - z_2}{\sqrt{\frac{1}{n_1 - 3} + \frac{1}{n_2 - 3}}} \sim N(0,1)$$

25

Sammenlikning av to avhengige korrelasjonskoeffisienter

$H_0: \rho_{XZ} = \rho_{YZ}$ versus $\rho_{XZ} \neq \rho_{YZ}$

Wolfe's test (Rosner Eqn 11.28) forutsetter bl.a. $\sigma_X = \sigma_Y$.

Bedre:

En metode basert på Fisher's z-transformasjon, se

Meng, X. L., Rosenthal, R., Rubin, D. B.:
Comparing correlated correlation coefficients.
Psychological bulletin, 1992, Vol 111, No 1, p 172-175.
(Referert 480 ganger ISI 6 februar 2008)

26

To sum up, the z test in Equation 11.22 is used to test hypotheses about nonzero null correlations, whereas the t test in Equation 11.20 is used to test hypotheses about null correlations of zero. The z test can also be used to test correlations of zero under the null hypotheses, but the t test is slightly more powerful in this case and is preferred. However, if $\rho_0 \neq 0$, then the one sample z test is very sensitive to non-normality of either x or y. This is also true for the two sample correlation test presented later in this section.

Rosner (6th ed) s 501

27

Noen sammenhenger i enkel lineær regresjon:

- Hypotesen
 $\beta = 0$ er ekvivalent med $\rho = 0$
- $b = r s_y / s_x$
- r^2 dvs. "coefficient of determination" tolkes best i regresjon som andelen "forklart varians"

28